

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Illvstrissimi Viri Petri De Marca Archiepiscopi Parisiensis Dissertationvm De Concordia Sacerdotii Et Imperii, Sev De Libertatibvs Ecclesiæ Gallicanæ, Libri Octo

Marca, Pierre de

Parisiis, 1669

III. Synodus à Rege convocata fuerant; & iudices ecclesiastici ab eo dati.
quod Principibus licere probatur ex canonibus Africanis, & ex Novella
constitutione Valentiniani tertij.

urn:nbn:de:hbz:466:1-15617

tur ex canonibus Africanis, & ex Novella constitutione Valentini tertij.

IV. Idem probatur ex Iustiniano; qui præterea iudicium appellationis Principi reservavit. quod Gregorius magnus approbavit.

V. Reges nostri dabant iudices Episcopis. Id vero non displicuit Summis Pontificibus.

VI. Salonus itaque & Sagittarius Romanum Episcopum appellaverunt juxta Concilium Sardicense. Attamen regno egredi non sunt ausi absque permisso Principis. Ex quo loco colligitur vetustas hujus juris regij. Redditi sunt Ecclesijs suis à Ioanne tertio.

VII. Sed iidem iterum accusati, rursus dejecti sunt. alij vero in eorum locis ordinati. Unde colligitur sententias synodorum mitti solitas in executionem absque auctoritate Papa.

VIII. Probatur exemplo Saffaraci Episcopi Parisiensis.

IX. Item exemplo Egidij Remensis Archiepiscopi. Magni præterea momenti est exemplum illud ad probandam auctoritatem regiam.

X. Probatur etiam exemplo Desiderij Viennensis Archiepiscopi.

XI. Tum etiam Didonis & quorundam aliorum Episcoporum sub Theodorico Rege damnatorum.

XII. Gregorius magnus vicariatuum suum concessit Virgilio Episcopo Arelatensi, edito ut ille causas Episcoporum iudicaret congregatis duodecim Episcopis. Sed difficiles questiones ad sedem apostolicam referri iussit. Episcopi Arelatenses, tamesi Vicarij essent sedis apostolica, nullam synodum congregarunt, si Arelatenses excipias.

XIII. Gregorius magnus nihil aliud optat quam ut Legatus apostolica sedis adiret in synodo que propter Episcopi peccata fuerit congregata; adeoque non cogitabat de evocandis Romam Episcopis, ut prima illic de crimine eorum cognitio haberetur. Mittere tamen Legatum non vult absque postulatione Principis.

XIV. Tum missa Romam legatio à Principe, Legatum in Gallias à Gregorio mitti postulavit: quem Pontifex pollicens est brevi missurum. Verum oborta tunc bella in regno obstiterunt ne Legatus ille mitteretur.

XV. Chariberus Rex in irrum misit sententiam depositionis à Leontio Burdegalensi Archiepiscopo latam adversus Emerium Episcopum Santonensem.

I. **I**NSPICIENDUM itaque nunc est quænam fuerit Ecclesiæ Gallicanæ praxis in peragendis iudiciis canonicis Episcoporum sub prima Regum nostrorum dynastia. Argumento sequentia erunt canones Sardicenses in usu tum fuisse apud Gallos. Synodus itaque provinciæ deiciebat Episcopos. Si verò Pontifex Romanus appellabatur, is retractari causam in provincia jubebat, si ita expedire arbitraretur. Exemplo erit causa Contumeliosi Episcopi Reienis, quem in plena synodo damnatum Cæsarius Arelatensis episcopatu movit. Missa dein relatio ad Ioannem secundum Pontificem Romanum, qui anno DXXXIV. iudicium illud confirmavit literis datis ad Episcopos Galliæ. Attamen quoniam Contumeliosus provocaverat ad sedem apostolicam, Aga-

petus Papa anno DXXXVI. præcepit causam ejus deintegro examinari à iudicibus delegandis in provincia, juxta canones, Sardicenses nimirum, ut patet ex verbis epistolæ Agapeti ad Cæsarium Episcopum Arelatensem. *Delegaturi enim, inquit, Deo nostro adjuvante sumus examen, ut secundum canonum venerabilium constituta sub consideratione justitiæ omnia que apud fraternitatem tuam de hujusmodi negotio acta gestave sunt, diligentissima investigatione flagitentur.* Infrà: *Melius autem fecerat fraternitas tua si postquam sedis apostolica, appellatione interposita, desideravit examen, circa personam ejus à tempore sententiæ nihil permisisset imminui; ut esset integrum negotium quod interposita provocacione quæretur.* Nam si in executionem mittitur prima sententia, secunda non habet cognitio quod requirat. Ex hac ultima clausula discimus solitos illa tempestate Episcopos Gallicos exequi sententiam depositionis, tamesi ab ea appellatum esset; quamvis aliud obtinere debere censeret Summus Pontifex.

II. Verùm ut melius intelligamus praxim ejus secuti, expendenda sunt acta synodi habitæ adversus Salonium Episcopum Ebrundensem & Sagittarium Vappincensem, prout extant apud Gregorium Turonensem. Accusabantur illi de violentia, homicidio, adulterio, & de gravi quodam facinore adversus Episcopum Tricastinensem. Harum rerum certior factus Guntramnus Rex synodum Lugdunensem convocavit anno DLXVI. in qua Episcopi illi suis sedibus privati sunt à Nicetio Patriarcha, id est, Episcopo Lugdunensi, & ceteris Episcopis illic congregatis. Ij verò cum damnati essent, Regem adeunt, de iniquo iudicio conqueruntur, peruntque licentiam appellandi Papam Romanum. Annuit Princeps, dedique literas dimissionis. Ioannes dein tertius eos sedibus suis restituit, scripta ob eam rem epistola ad Guntramnum Regem. Disertis hæc verbis docet Gregorius Turonensis: *Sibi tradi licentiam, inquit, ut ad Papam urbis Romanæ accedere debeant. Rex verò annuens petitionibus eorum, datis epistolis eos abire permittit. Qui accedentes coram Papa Ioanne, exponunt se nullius rationis existentibus causis dimotos. Ille verò epistolas ad Regem dirigit, in quibus locis suis eosdem restitui jubet. Quod Rex sine mora, castigatis prius illis verbis multis, implevit.*

III. Si quis autem penitus introspicat negotium istud, intelliget primò Regem convocasse synodum ad procurandam Episcoporum punitionem. in quo jus imperatorum renovat. Ius autem illud in eo verfabatur, ut Principi liceret dare iudices ecclesiæ-

sticos in causis Episcoporum & Clericorum. quod jus approbatum est in canone Africano centesimo quarto, qui extat in collectio-

ne canonum quæ tum in usum recepta erat in Gallia. Præterea, nota illis erat Valentini-
niani III. constitutio, quæ extat in Codice Theodosiano, qua Patroclum Metropolitanum Arelatensem delegavit anno ccccxxv. ad judicandos nonnullos Episcopos Galliarum qui Pelagij hæresim fovebant. *Diversos verò Episcopos, inquit, nefarium Pelagiani & Celestiani dogmatis errorem sequentes per Patroclum sacrosanctæ legis antistitem præcipimus conveniri.*

IV. Sanè Novella cxxiii. Imperatoris Iustiniani non solum admittit praxim illam, ut Imperatori liceat cujuslibet causæ cognitionem Episcopo delegare, sed etiam judicium appellationis Principi reservat in capite quarto. Id autem Gregorius magnus approbat lib. ii. epist. vii. in qua mentionem facit accusationis adversùs Hadrianum Episcopum Thebanum in Thessalia, cujus cognitionem Mauritius Imperator delegavit Ioanni Metropolitanò Larissæ civitatis, tum etiam iudicij absolutionis ab Imperatore lati post appellationem in gratiam Episcopi damnati.

V. Non displicuit Pontificibus Romanis Regum nostrorum consuetudo, qui iudices dabant Episcopis, modò tales darentur quibus obijci incomperentia non posset. Nam si competentes non essent, tum poterant Pontifices expostulare de hoc facto, quemadmodum usurpatum est à Pelagio primo Papa. Expostulavit is anno dlvii. cum Childeberto Rege quòd causam Sapaudi Metropolitanò Arelatensis & Primatis Galliarum delegasset Episcopo cuidam qui dignitate inferior erat Sapaudo. *In iudicium sequentis civitatis Episcopi, inquit Pelagius ad Childebertum scribens, quod nulla ecclesiastica lege vel ratione conceditur, iudicandum jubereis occurrere; ut ipso de concultato loci sui prejudicio conquerente, illum qui usurparis necesse sit de illicita præsumptione culpari.* Synodus verò quæ convenit ad iudicandam causam Prætextati Episcopi Rothomagensis, à Rege Chilperico convocata fuit. Itémque ea à Rege convocata est in qua Gregorius Turonensis expurgavit calumniam sibi impactam, quasi probrosa adversùs Reginam Fredegundem verba dixisset. *Rex arcessitis regni sui Episcopis, causam iustis diligentem inquiri.*

VI. Rursum ex relatione eorum quæ gesta sunt adversùs Salonium & Sagittarium colligitur reos ab Episcopis fuisse damnato juxta auctoritatem quam ipsis tribuunt

canones. Tum dejectos provocasse ad Summum Pontificem, quemadmodum constituerat Concilium Sardicense. Attamen egressi regno aulos non esse absque permisso Principis. Ex quo loco colligitur vetustas hujus regij juris, quo Episcopi tenentur ad impetrandam à Rege licentiam exeundi, etiamsi Romam proficisci velint. Abeundi autem potestatem illis facit Guntramnus. Cùm verò nullus accusator Romæ adesset qui reos coràm convinceret, eos Ioannes III. Pontifex Romanus restitui iussit suis Ecclesiis. In quo nihil iniquum à Pontifice statutum est, cùm, ut dixi, nullus Romæ adesset qui accusationem urgeret. Eam tamen legem restitutioni adjecit, ut si quis eos accusare vellet, expurgare teneretur objecta. Et haud dubiè ea conditio continebatur in literis quas Pontifex ad Regem scripsit pro eorum restitutione.

VII. Sed iterum iidem accusati sunt anno quingentesimo septuagesimo nono. Quare Guntramnus Rex Concilium Cabilonense convocavit; in quo denuo examinata sunt vetera crimina, ea tantùm mente, ut aliqua illis propterea poenitentia imponeretur. Sed additum est crimen læsæ majestatis. Itaque ut perfidiæ suæ pœnas darent, episcopatus suis dejecti sunt, & in custodiam traditi in Ecclesia sancti Marcelli: ex qua cùm evasisent, per diversa loca vagati sunt, donec in sedibus eorum alij antistites ordinati sunt. Eorum fidem facit idem qui supra Gregorius his verbis: *Illud est additum, quòd essent rei majestatis & patriæ proditores. Qua de causa ab episcopatu distincti, in Basilicam sancti Marcelli sub custodia detruduntur. Ex qua per fugam elapsi discesserunt, per diversa vagantes, donec in civitatibus eorum alij subrogati sunt.* Vnde colligere debemus sententias in Episcopos latas à synodis mandari solitas executioni, neque necessarium prorsùs fuisse ut de illis referretur ad Summos Pontifices.

VIII. Axioma illud confirmari potest variis exemplis. Magni autem momenti est in hoc argumento causa Saffaraci Episcopi Parisiensis: qui cùm semel damnatus fuisset, causam suam in secunda synodo retractari impetravit. Illam Chilpericus Rex eam ob rem convocavit Parisiis anno dlv. & in ea depositus est Saffaracus, multorum criminum capitalium reus.

IX. Idem axioma confirmatur etiam alio exemplo valde illustri, cujus narrationem accuratè instituit Gregorius Turonensis. *Ægidius Remensis Metropolitanus læsæ majestatis accusatus est à Rege Guntramno anno quingentesimo nonagesimo. Accusa-*

Fide Iustinianum in Notitia epist. 55. 3. Iovani Carost. & Eadmerum in historia Novor.

Gregor. Tur. lib. 5. c. 47.

Gregor. Tur. lib. 5. c. 19.

L. 47. C. Theodof. de Episc. & Cler.

Gregor. Tur. lib. 5. hist. c. 20.

Item. lib. 5. c. 49.

causam
us deie-
Sardi-
epistolæ
relaten-
ro adju-
num ve-
justitiæ
synodo
ma ve-
tem fe-
aposto-
ri exa-
miani-
rum ne-
eretur
semper
ignora-
tos illa
qui sen-
ppella-
debere
praxim
synodi
Ebre-
ntem,
entem.
icidit,
re ad-
farum
ex sy-
anno
chibus
id est,
scopus
ati ef-
con-
llandi
edite-
rius
rem
fertis
sis:
ur-
vens
per-
ex-
di-
in
mod
mul-
ziat
on-
co-
ro-
na-
ia-